

ZARZĄDZENIE NR 68
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W OLSZTYNIE
z dnia 29 sierpnia 2016 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Polder Sątopy-Samulewo”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651, z późn.zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na 3 lata zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Polder Sątopy-Samulewo”, zwanego dalej „rezerwatem”.

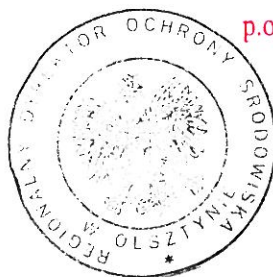
§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia;
- 3) wskazanie obszarów objętych ochroną czynną.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Regionalny Dyktor Ochrony Środowiska w Olsztynie.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

p.o. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Olsztynie

Agata Moździerz

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 926, z 2015 r. poz. 1045 i 1688 oraz z 2016 r., poz. 422.

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych i ich skutków
1.	Niekorzystne zmiany poziomu wody w sezonie lęgowym utrudniające lub uniemożliwiające zakładanie gniazd przez ptaki oraz żerowanie ptaków w okresie jesiennej migracji	Utrzymywanie wysokiego poziomu wody na polderze w okresie od 1 marca do 30 czerwca wysokiego poziomu wody w polderze na poziomie rzędnych od 54,30 m n.p.m do 54,50 m n.p.m.(zamknięty przepust przy stacji pomp) obniżanie poziomu wody w polderze od 1 lipca do 30 listopada do rzędnej 53,95 m n.p.m.
2.	Znaczna dominacja karasia srebrzystego <i>Carassius auratus gibelio</i> obniżająca różnorodność gatunkową ichtiofauny w rezerwacie	Eliminowanie populacji karasia srebrzystego poprzez odłów po obniżeniu poziomu wody w polderze oraz monitorowanie składu gatunkowego ryb w rezerwacie. Zarybianie polderu zgodnie z typologią rybacką szczupakiem, linem, karasiem pospolitym (zbiornik linowo-szczupakowy)
3.	Zanik siedlisk gatunków ptaków związanych z ekosystemami otwartymi.	Usuwanie roślinności zielnej z łąk w celu stworzenia optymalnych warunków do gniazdowania i żerowania ptaków związanych z otwartymi ekosystemami.
4.	Zarastanie istniejących wysp stanowiących miejsca lęgowe ptaków wodno-błotnych.	Koszenie roślinności zielnej oraz pielenie wysp w celu utrzymania ich otwartego charakteru i stworzenia optymalnych warunków do gniazdowania ptaków wodno-błotnych.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań Ochronnych
1.	<p>Utrzymanie odpowiedniego poziomu wody w sezonie lęgowym oraz okresie jesiennej migracji ptaków poprzez:</p> <p>a) utrzymanie w okresie od 1 marca do 30 czerwca wysokiego poziomu wody w polderze na poziomie rzędnych od 54,30 m n.p.m do 54,50 m n.p.m.(zamknięty przepust przy stacji pomp). W przypadku wystąpienia poziomu wody przekraczającego rzędną 54,50 m n.p.m. (zagrożenie zalania pomp i sztucznej wyspy dla ptaków) przepust należy otworzyć.</p> <p>b) stopniowe obniżanie poziomu wody w polderze od 1 lipca do 30 listopada do rzędnej 53,95 m n.p.m.</p> <p>W ramach obniżania poziomu wody na polderze dopuszcza się (w razie konieczności) dokonanie zrzutu wody z polderu na potrzeby wykonywania prac badawczych związanych z odłowem karasia srebrzystego oraz w celu przewietrzenia polderu</p> <p>c) napełnianie zbiornika wodą od 16 listopada (napełnianie samoistne)</p> <p>d) zmiany poziomu wody poza okresami wskazanymi w lit. a i b mogą nastąpić jedynie po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie</p>	wg potrzeb	<p>- obręb Plešno: działka nr 233</p> <p>- obręb Sątopy: działki nr 321, 339, 341</p>
2.	<p>Odłów karasia srebrzystego <i>Carassius auratus gibelio</i> z terenu rezerwatu mający na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeciwdziałanie ekspansji ww. gatunku, - doprowadzenie do uzyskania na polderze struktury gatunkowej ryb odpowiedniej dla zbiorników, które według typologii rybackiej określa się jako linowo-szczupakowe i gdzie podstawowym obligatoryjnym drapieżnikiem jest szczupak z towarzyszącymi mu gatunkami, tj. : lin, płoć, okoń, karaś pospolity. <p>Dodatkowo mogą występować: ukleja, słonecznica, krap, leszcz, wzdręga (odłowy badawcze prowadzone będą przez Katedrę Biologii i Hodowli Ryb UWM)</p>	odławianie karasia srebrzystego zgodnie z częstotliwością osuszania zbiornika – <u>nie częściej niż 1 raz w trakcie obowiązywania zarządzenia</u>	Obszar polderu

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań Ochronnych
2.	Określenie poziomu zarybień szczupaka poprzez zbadanie efektów naturalnego rozrodu metodą „znakowanie zwroty”	w latach 2017-2019	Obszar polderu
	<p>Zarybianie (po zejściu pokrywy lodowej):</p> <ul style="list-style-type: none"> - szczupakiem - linem - karasiem pospolitym 	<p>Nie mniej niż:</p> <p>100 000 szt. wylęgu zerującego</p> <p>50 kg (kroczek)</p> <p>100 kg (kroczek)</p> <p>lub innym niż wylęg zerujący i kroczek materiałem zastępczym w odpowiednim przeliczeniu</p>	Obszar polderu
3.	<p>Usuwanie roślinności zielnej w terminie do 31 maja lub po 15 lipca. Należy pozostawić ok 5 ha powierzchni niekoszonej. Wytypowanie lokalizacji niekoszonej powierzchni winno nastąpić po przeprowadzonej inwentaryzacji derkacza i innych ptaków.</p> <p><u>Koszenie należy zacząć wykonywać od środka kierując się na zewnątrz powierzchni koszonej. Podczas koszenia należy używać wyłazacze.</u></p>	25 ha	południowa część działki nr 339 (obręb geodezyjny Sątopy)
4.	<p>Koszenie roślinności zielnej w terminie po 15 lipca pod warunkiem przeprowadzonej inwentaryzacji ornitofauny lęgowej na wyspach i pewności o zakończeniu lęgów.</p> <p>W przypadku stwierdzenia gniazdowania, koszenie opóźnić do momentu opuszczenia gniazd.</p>	ok. 0,25 ha (łącznie powierzchnia wysp)	wyspy znajdujące się na działkach nr 339 i 341 (obręb geodezyjny Sątopy)

UZASADNIENIE

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Polder Satopy-Samulewo” jest wykonaniem delegacji ustawowej wynikającej z art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651, z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia w drodze zarządzenia zadania ochronne dla rezerwatów przyrody, dla których nie ustanowiono planów ochrony.

Projekt zadań ochronnych dla ww. rezerwatu sporządzony został w oparciu o stwierdzone zagrożenia oraz propozycje działań ochronnych przedstawionych przez Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków oddz. w Olsztynie oraz Katedrę Biologii i Hodowli Ryb Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Celem ochrony w rezerwacie przyrody „Polder Sątopy-Samulewo” jest zachowanie rozlewiska stanowiącego lęgowisko licznych gatunków ptaków wodno-błotnych oraz miejsce koncentracji ptaków w czasie jesiennych i wiosennych migracji.

Projekt zadań ochronnych dla ww. rezerwatu przyrody obejmuje wykonywanie następujących czynności:

1) Utrzymania odpowiedniego poziomu wody w sezonie lęgowym oraz okresie i jesiennej migracji ptaków oraz udrożnienia systemu melioracyjnego znajdującego się w granicach rezerwatu (wskazane w pkt 1 zarządzenia).

Kluczowym elementem zapewniającym zachowanie przedmiotu ochrony w rezerwacie tj. rozlewiska stanowiącego lęgowisko licznych gatunków ptaków wodno-błotnego oraz miejsce koncentracji ptaków w czasie jesiennych i wiosennych migracji, jest utrzymanie właściwego poziomu wody na rozlewisku w poszczególnych okresach roku:

a) 1 marca - 30 czerwca – utrzymanie wysokiego poziomu wody w polderze na poziomie rzędnych 54,30 m n.p.m. do 54,50 m n.p.m. (zamknięty przepust przy stacji pomp).

W przypadku poziomu wody przekraczającego rzędną 54,50 m n.p.m. (zagrożenie zalania pomp i sztucznej wyspy dla ptaków) przepust należy otworzyć.

b) 1.07 – 30 listopada – stopniowe obniżanie poziomu wody do rzędnej 53,95 m n.p.m.

W ramach obniżania poziomu wody na polderze dopuszcza się (w razie konieczności) wykonanie zrzutu wody z polderu na potrzeby wykonywania prac badawczych związanych z odłowem karaśa srebrzystego oraz w celu przewietrzenia polderu

c) od 16 listopada – samoistne napełnianie się zbiornika wodą.

2) Przeciwdziałania ekspansji karaśa srebrzystego *Carassius auratus gibelio* w rezerwacie, monitorowaniu składu gatunkowego ryb oraz wykonywanie zarybień (wskazane w pkt 2 zarządzenia).

Karaś srebrzysty jest w naszej ichtiofaunie gatunkiem inwazyjnym i niepożądanym,

w związku z czym ograniczenie jego ekspansji można uznać za służące celom ochrony przyrody, tym bardziej, że ma on znikome znaczenie w diecie ptaków rybożernych, żerujących w rezerwacie.

Gatunek ten wypiera ponadto cenne gatunki ichtiofauny rodzimej i stanowi konkurenta pokarmowego dla innych gatunków ryb karpiowatych. Dodatkowo odżywiając się planktonem (narybek, często również osobniki dorosłe) wpływa na przyspieszenie procesów eutrofizacyjnych w polderze.

Jak pokazują dotychczas prowadzone w obrębie polderu badania (rok 2005, 2006, 2008, i 2009), karaś srebrzysty dominuje w składzie ichtiofauny rezerwatu. Przeprowadzane odłowy każdorazowo wskazywały na ponad 90% udział tego gatunku w ogólnej masie odławianych ryb. W związku z powyższym wskazana jest dalsza eliminacja karasia srebrzystego z wód rezerwatu.

Dominacja populacji karasia srebrzystego w wodach rezerwatu oraz związana z tym konkurencja pokarmowa w stosunku do innych rodzimych gatunków ryb powoduje ich ustępowanie ze zbiornika. Dlatego też w celu utrzymania właściwej struktury gatunkowej ryb odpowiedniej dla zbiorników, które według typologii rybackiej określa się jako linowo-szczupakowe zaplanowano zarybienia polderu szczupakiem, linem i karasiem pospolitym.

3) Usuwanie roślinności zielnej z łąk i pielenie wysp (wskazane w pkt 3 i 4 zarządzenia).

Niniejsze prace mają na celu stworzenia optymalnych warunków do gniazdowania i żerowania ptaków związanych z otwartymi ekosystemami oraz ptaków wodno-błotnych stanowiących przedmiot ochrony ww. rezerwatu przyrody.

Nie wykonanie powyższych zabiegów może doprowadzić do niekontrolowanej sukcesji i zaniku siedlisk gatunków ptaków związanych z otwartymi ekosystemami.

Wskazać również należy, że ww. zadania są kontynuacją prowadzonych wcześniej przez Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Regionalne Biuro w Olsztynie działań ochronnych.

Niniejszy akt prawny ustanowiony został na okres trzech lat, wobec powyższego **obowiązuje do dnia 28 sierpnia 2019 r.**

Z-ca REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Olsztynie
Regionalny Konsentor Przyrody
Maria Mellin